

Ansiotuloverotuksen keventäminen

Millaiset tulonjakovaikutukset ovat, mikäli tuloverotusta kevennetään tasaisesti kaikilla tulotasoilla yhteensä miljardilla eurolla. Kuinka suuren suhteellisen veronalennuksen tämä mahdollistaa.

Vastaus

Reformissa veroastetta alennetaan tasaisesti kaikilla tulotasoilla. Verojärjestelmään luodaan uusi verosta tehtävä vähennys, jonka suuruus on 0,65 prosenttia palkka- ja eläketulosta tai muusta ansiotulosta kullakin tulotasolla. Osuus määräytyy sen mukaan, että se tuottaa tavoitellun verotulojen alenemisen reformeissa. Verotulot laskevat reformin vaikutuksesta noin 996 miljoonaa euroa. Yhdessä toimeentulotuen muutosten kanssa, kotitalouksien käytettävissä olevat tulot nousevat noin 985 miljoonaa euroa vuodessa.

Tämä ratkaisu on pelkästään tekninen tapa laskea veromuutoksen taloudellisia vaikutuksia, eikä sitä ole mahdollista suoraan soveltaa nykyoloihin. Verot vähennetään työtulovähennyksen tavoin ensisijaisesti valtion tuloverosta, jonka jälkeen kunnallis-, kirkollisveroista ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta niiden verojen suhteessa.

Laskentamenetelmä:

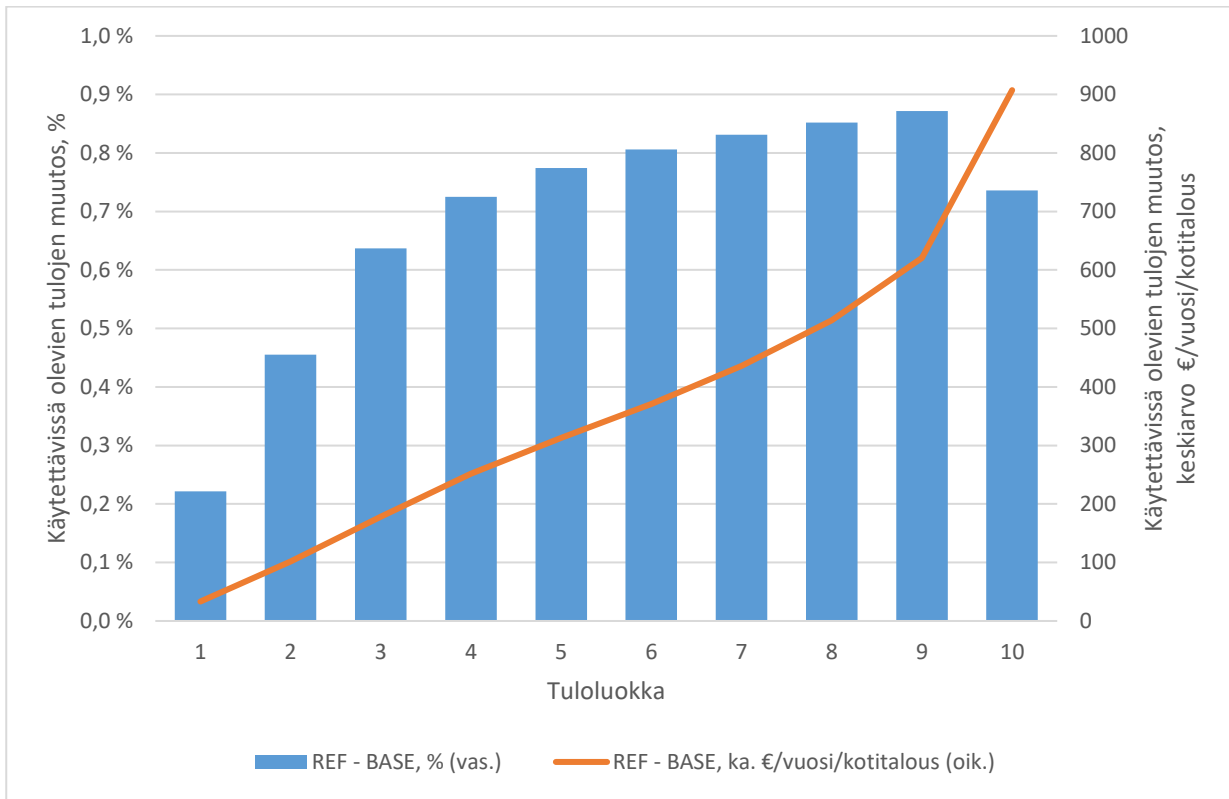
Reformien vaikutuksia arvioidaan SISU-mikrosimulointimallin avulla.

<u>Käytettävä malli:</u>	SISU-mikrosimulointimalli (malliversio 22.50)
<u>Käytettävä aineisto:</u>	800 000 henkilön rekisteriaineisto
<u>Aineistovuosi:</u>	2019 (ajantasaistettu VM:n ennusteella v. 2023 tasoon, versio 2019.20)
<u>Lainsäädäntövuosi:</u>	2023

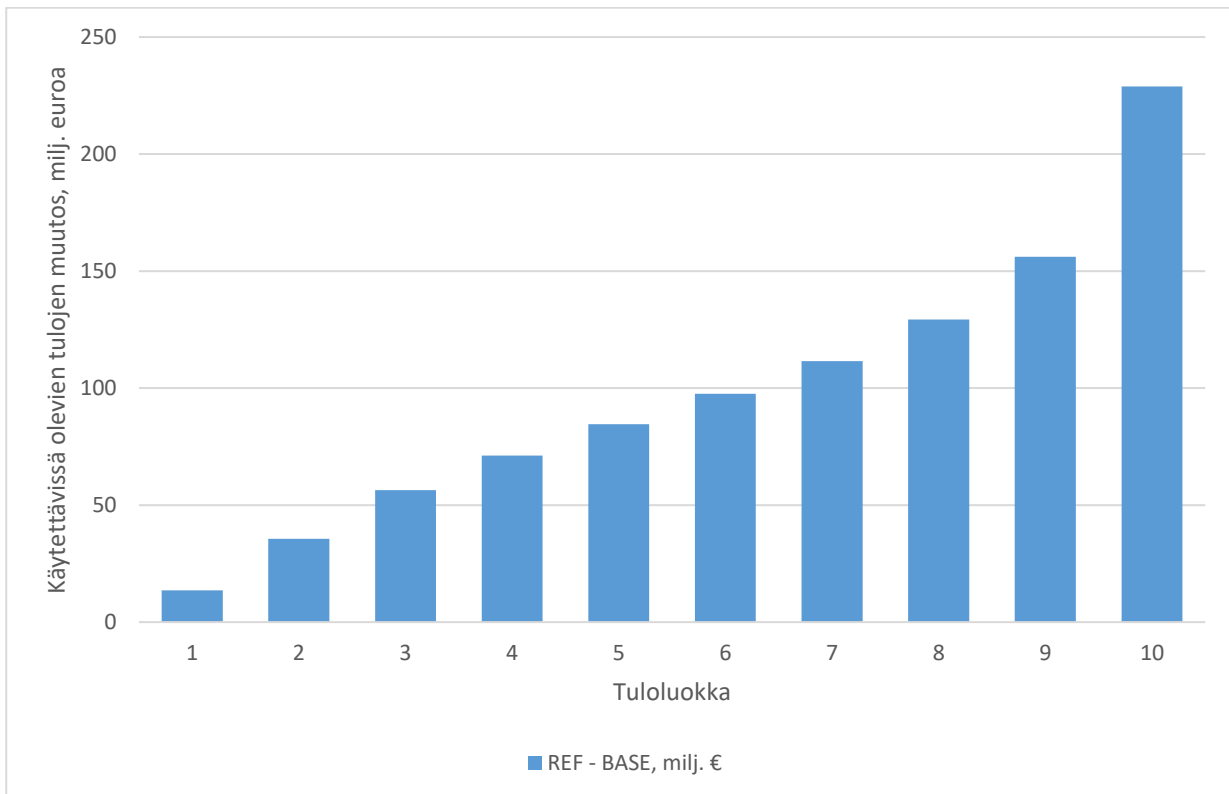
Taulukko 1 Reformin vaikutus eri tulokymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin

Tulodesiili	REF - BASE, milj. €	REF - BASE, %	REF - BASE, ka. €/vuosi/kotitalous
1	+14	+0,2 %	+33
2	+36	+0,5 %	+102
3	+56	+0,6 %	+178
4	+71	+0,7 %	+251
5	+85	+0,8 %	+313
6	+98	+0,8 %	+371
7	+112	+0,8 %	+436
8	+129	+0,9 %	+514
9	+156	+0,9 %	+621
10	+229	+0,7 %	+907
Yhteensä	+985	+0,7 %	+339

Kuvio 1 Reformin vaikutus eri tulokymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin, % ja keskimäärin €/vuosi/kotitalous

Kuvio 2 Reformin vaikutus eri tulokymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin, milj. euroa

Tulokymmenysten rajat on muodostettu SISU-mikrosimulointimallissa Tilastokeskuksen tulonjakotilastojen tavoin kotitalouden ekvivalenttien käytettävissä olevien rahatulojen mukaisesti. Ekvivalentteja tuloja käyttämällä tulovertailuissa pyritään saamaan eri kokoiset ja rakenteeltaan erilaiset kotitaloudet vertailukelpoisiksi ottamalla huomioon yhteiskulutushyödyt (skaalaedut).

Menetelmässä henkilöiden käytettävissä olevat rahatulot summataan ensin kotitaloustaasolle, jonka jälkeen kotitalouden yhteenlasketut tulot jaetaan kotitalouden kulutusyksiköiden määrällä käyttämällä OECD:n modifioitua ekvivalenssiskaala, jossa:

- kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1
- muut yli 13-vuotiaat henkilöt saavat painon 0,5
- lapset saavat painon 0,3 (lapsiksi on määritelty 0–13-vuotiaat).

Tämän jälkeen jokaiselle kotitalouden jäsenelle tulee sama ekvivalentti tulo. Henkilöt järjestetään tämän jälkeen tulojen mukaiseen järjestykseen ja jaetaan kymmeneen yhtä suureen ryhmään. Jokainen kotitalouden henkilö kuuluu siten samaan tulokymmenykseen. Menetelmän takia tuloajat kuvaavat käytettävissä olevien tulojen rajaa yhden hengen kotitaloudelle. Muille kuin yhden hengen kotitalouksille luvut on kerrottava kotitalouden kulutusyksiköiden määrällä (esim. lapsettomalla pariskunnalla luvulla 1,5).

Alla olevassa taulukossa esitetyt tulokymmenysten alarajat kuvaavat pysyvän lainsäädännön simuloinnin mukaista tilannetta.

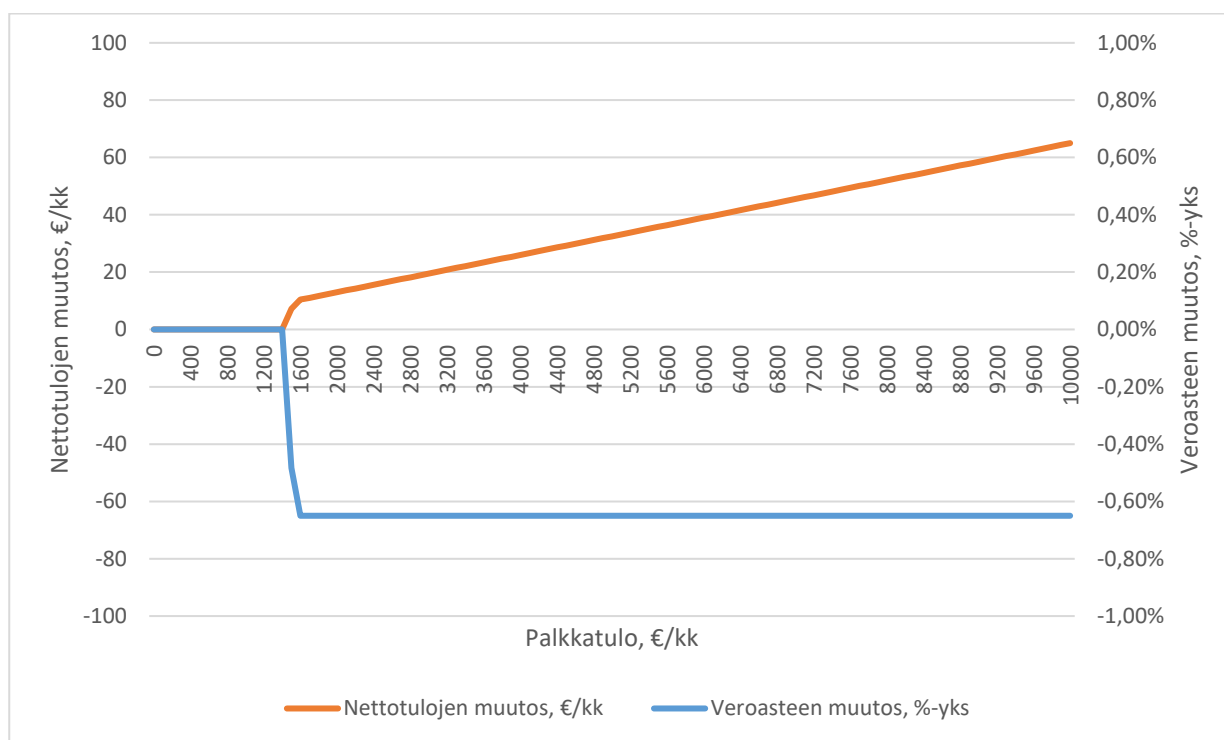
Taulukko 2 Tulokymmenys alarajat

Tulodesiili	Desiilin alaraja, €/vuosi
1	.
2	16 234
3	19 596
4	22 815
5	26 043
6	29 210
7	32 552
8	36 465
9	41 709
10	50 925

Taulukko 3 Reformien vaikutus Gini-kertoimeen¹ ja pienituloisuuteen²

	REF-BASE (muutos)
Tuloverotus ja sosiaaliturva	
Gini-kerroin, %	+0,1
Pienituloisuusaste (koko väestö), %	+0,2
Lasten pienituloisuusaste, %	+0,2
Yli 65-v. pienituloisuusaste, %	+0,2
Työllisten pienituloisuusaste, %	+0,1
Ei-työllisten pienituloisuusaste, %	+0,4
Miesten pienituloisuusaste, %	+0,2
Naisten pienituloisuusaste, %	+0,2

Kuvio 3 Reformin vaikutus palkkatuloa saavan esimerkkihenkilön nettotuloihin ja veroasteeseen

¹ Gini-kerroin on tunnetuin suhteellisia tuloeroja kuvaava tunnusluku. Gini-kerroin saa prosenttimuodossa arvon 100, jos suurituloisin tulonsaaja saa kaikki tulot. Vastaavasti jos kaikkien tulot ovat yhtä suuret, Gini-kerroin saa arvon 0. Mitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet, sitä suurempi on Gini-kertoimen arvo. Gini-kerroin ei muutu, jos kaikkien tulonsaajien tulot muuttuvat suhteellisesti (prosentteissa) yhtä paljon.

² Pienituloisuusaste (tai köyhyysriski) kuvaa pienituloisuusrajan alapuolelle jäävän väestön osuutta koko väestöstä. Kotitalous ja siihen kuuluvat jäsenet on määritelty pienituloisiksi, mikäli kotitalouden kulutusyksikköä kohti lasketut käytettävissä olevat tulot ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kaikkien kotitalouksien mediaanitulosta. Lasten pienituloisuusaste kuvaa pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden osuutta kaikista alle 18-vuotiaista.